

# ПРІОРИТЕТИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ. АНАЛІЗ РЕГІОНАЛЬНИХ І МІСЦЕВИХ РИНКІВ

УДК 330.322:338.436(477.43)

І. Ю. ІВАНОВИЧ  
Хмельницький національний університет

## ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОГРАМНИХ ПІДХОДІВ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АПК ХМЕЛЬНИЧЧИНИ

*У публікації запропоновано коригування регіональної стратегії інвестування підприємств АПК Хмельниччини через програму розвитку області з огляду на співпрацю з приватними інвесторами. Виділено пріоритетні інвестиційні проекти області та запропоновано механізм співпраці органів місцевого самоврядування із приватними інвесторами.*

*The publication prompted the adjustment of the regional strategy of investing in agricultural sector through the development of the Khmelnytsky region with regard to cooperation with private investors. Allocated priority investment projects of the region and the mechanism of cooperation of local government with private investors.*

**Ключові слова:** програма, регіональна політика, інвестиції, інвестування.

**Постановка задачі.** Соціально-економічні трансформації в сільському господарстві, які стали результатом проведених аграрних реформ, за останні десятиріччя, призвели до того, що на сьогодні виникла потреба збільшення частки капітальних вкладень в основні засоби, розширення інвестиційних джерел та визначення пріоритетних напрямів їх вкладення. Вирішення цієї проблеми лежить у площині залучення інвестицій в сільське господарство області, в тому числі і Хмельницької.

За для цього держава розробляє інвестиційну політику, яка визначає заходи щодо стимулювання діяльності суб'єктів господарювання, підтримки і заохочення вітчизняних та іноземних інвесторів стосовно підвищення інвестиційної активності та реалізації найважливіших цільових програм розвитку. Реалізувати інвестиційну політику держави в на рівні регіону можливо тільки за наявності дієвих інвестиційних механізмів. У зв'язку з цим набувають особливої актуальності питання, пов'язані з формуванням механізмів активізації інвестиційної діяльності як на державному, так і на регіональному рівнях.

**Аналіз досліджень та публікацій.** Значний внесок у розв'язання проблем формування системи інвестиційного менеджменту та державного регулювання інвестиційних процесів здійснили праці вітчизняних і зарубіжних вчених, таких як І.С. Благун, Б.М. Вишивана, З.В. Герасимчук, В.М. Гриньова, Г.К. Губерна, С.І. Дорогунцов, В.В. Дорофієнко, М.І. Крупка, О.Є. Кузьмін, Ю.В. Макогон, В.Л. Пілюшенко, О.С. Поважний, С.Ф. Поважний, Л.Г. Червова, М.Г. Чумаченко, І.М. Школа, С.І. Юрій, Г. Александер, Дж. Бейлі, М. Джонк, Л. Гітман, Дж. Кейнс, Д. Тейлор, У. Шарп. Віддаючи належне значущості таких досліджень, необхідно звернути увагу, що не отримали достатнього висвітлення питання, присвячені організаційно-економічним механізмам державного регулювання залучення інвестицій в регіон, зокрема з врахуванням специфіки тієї чи іншої галузі.

**Виділення невирішених частин.** Формування об'єктивних передумов відновлення економічного зростання в Україні потребує оновлення основного капіталу, реструктуризації всієї фінансово-інвестиційної сфери і створення сприятливого інвестиційного клімату. Отже слід найперше з'ясувати фактори впливу на інвестиційний клімат і причини низької інвестиційної активності та розробити і дотримуватись заходів їх подолання, оскільки підйом економіки України та її регіонів неможливий без реального інвестування, а стійке поживлення інвестиційної активності є, як правило, ознакою стабільного економічного зростання.

**Цілі.** Проаналізувати програму залучення інвестицій в економіку на 2011–2020 рр. та інвестиційний паспорт Хмельниччини в аспекті позиціонування аграрного сектора області та як результат запропонувати механізм співпраці органів місцевого самоврядування із приватними інвесторами.

**Вклад основного матеріалу.** На тлі Хмельницької області з її неосяжним аграрним потенціалом, сільське господарство перетворилося в одну з найбільш пріоритетних галузей для інвестування. Питома вага освоєних інвестицій в основний капітал сільського господарства області в 2010 р. становила 14,5 % всього загального обласного обсягу. Позитивний вплив на збільшення капіталовкладень у сільське господарство мало також зростання інвестиційної активності фермерських господарств. У 2010 р. на оновлення та технічне переозброєння спрямовували кошти 75 фермерських господарств (у 2009 р. – 59), якими освоєно понад 29,0 млн грн, що в 1,8 рази більше, ніж за 2009 р.

Значний негативний вплив на інвестиційну діяльність як в економіці в цілому, так і в сільському господарстві зокрема, справила фінансово-економічна криза, і як наслідок у 2009 р. обсяги залучених інвестицій в цей сектор економіки області становили чверть до 2008 р. У 2010 р. спостерігалось поступове зростання обсягів інвестицій в основний капітал сільськогосподарського сектора, що свідчить про перехід до повільного “післякризового поживлення”.

У 2010 р. у розвиток сільського господарства за рахунок усіх джерел фінансування вкладено 471,8 млн грн, що на 28,0 % більше, ніж у 2009 р. (у галузі рослинництва – 34,5 %, тваринництва – 34,0 %) та в 2,6 рази більше, ніж у 2005 р. Слід зауважити, що в 2010 р. від’ємна динаміка інвестування була характерна для більшості видів економічної діяльності, що призвело до скорочення загальних обсягів інвестицій по області порівняно з попереднім роком на 18,3 % (рис. 1) [7].

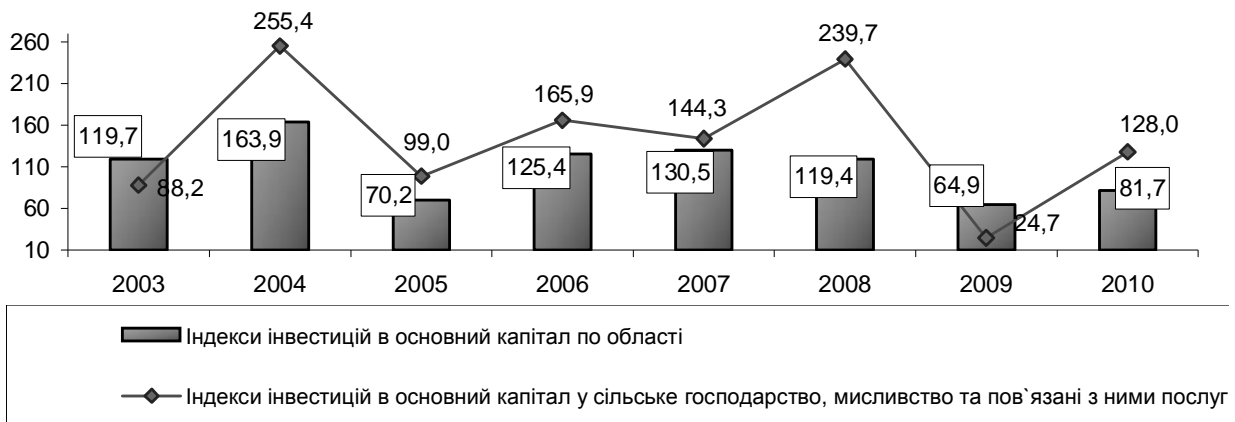


Рис. 1. Індекси інвестицій в основний капітал (у % до попереднього року)\*

Територіальний розподіл інвестованих коштів є нерівномірним. Найбільші обсяги інвестицій у розвиток сільського господарства спрямовано підприємствами Городоцького (17,3 %) та Шепетівського (15,0 %) районів. Перевищити обсяги інвестицій у сільське господарство в 2010 р. вдалося підприємствам більшості районів області. Перші “лідерські” місця за темпами освоєних інвестицій у 2010 р. посіли Старосинявський (у 13,1 раз) та Городоцький (у 10,1 раз) райони. Найбільшими інвесторами в сільське господарство області є ТзОВ “Елеватор Буд Інвест”, ТзОВ “Новий двір”, ТзОВ “Серединецьке”, ТзОВ “Подільський господар-2004”, ПАТ “Агрофірма “Авіс”, ТзОВ “Сільськогосподарське підприємство “Нібулон”.

Специфіка регіонального управління зумовлює важливість розробки методичних підходів до організації регулювання інвестиційних процесів, а саме визначення дієвих регіональних механізмів інвестування. Необхідність пошуку принципово нових і послідовний розвиток існуючих підходів до побудови механізмів активізації інвестиційної діяльності обумовлена підвищенням попитом на інвестиційні ресурси. Першочерговими завданнями інвестиційних механізмів в межах інвестиційної політики є залучення інвестицій в економіку держави і регіону, визначення їх джерел і пріоритетів вкладення.

Рішенням обласної ради від 1.02.2006 р., № 9-21/2006 затверджена програма сприяння залученню інвестицій в економіку Хмельницької обл. на 2006–2010 рр. (далі – Програма). Об’єкт Програми – весь соціально-економічний комплекс області: виробнича сфера, комунальне господарство, соціально-культурна сфера, суб’єкти господарювання всіх форм власності, які функціонують на території Хмельниччини.

Протягом 2006–2010 рр. у в рамках Програми проводилася робота щодо створення сприятливих умов для залучення іноземних інвестицій, зростання інвестиційної привабливості регіону. Пріоритетні напрями залучення іноземних інвестицій визначалися шляхом проведення всебічного аналізу соціально-економічного стану та інвестиційного потенціалу області, районів та міст обласного значення. Відповідно до визначених пріоритетних напрямів інвестиційної діяльності до щорічних програм соціально-економічного та культурного розвитку Хмельницької області включалися переліки інвестиційних проектів, які потребували реалізації у поточному році (2006 р. – 54 проекти, 2007 р. – 65 проектів, 2008 р. – 81 проект, 2009 р. – 101 проект, 2010 р. – 80 проектів) [8].

Так, за рахунок коштів державного бюджету в розвиток сільського господарства спрямовано 1,6 млн грн інвестицій в основний капітал, але питома вага таких вкладень зменшилась з 1,1 % у 2009 р. до 0,4 % – у 2010 р. Пожвавлення інвестиційної діяльності в 2010 р. сприяло завершенню будівництва та введенню в експлуатацію елеватора на 5,0 тис. т одночасного зберігання в Старосинявському районі, птахофабрики виробництва яєць на 1,5 млн голів курей-несучок у Кам’янець-Подільському районі, птахофабрики м’ясного напрямку на 400 тис. голів м’ясної птиці в Дунаєвському районі, приміщення для відгодівлі свиней на 3 тис. голів в Ізяславському районі та приміщення для утримання великої рогатої худоби на 872 тварино-місць у Шепетівському районі.

Фінансування на виконання заходів Програми наведено у таблиці 1 [7]. За рахунок виділених коштів у 2006–2008 та 2010 роках розроблялися та виготовлялися: інвестиційний паспорт Хмельницької області; каталог експортного потенціалу Хмельницької області; презентаційний буклет “Хмельниччина запрошує”; папки, значки, ручки і пакети із символікою області; відеофільми про інвестиційний потенціал області. У 2006 та 2007 р. профінансовано за рахунок коштів обласного бюджету проведення I та II міжнародних економічних форумів “Інвестиційні можливості Хмельниччини”. Протягом періоду реалізації забезпечувалася участь у виставках, міжнародних економічних форумах, інвестиційних ярмарках і конференціях.

## Фінансування заходів із забезпечення виконання Програми за рахунок Хмельницького обласного бюджету, тис. грн

Показник	Рік				
	2006	2007	2008	2009	2010
Виділено коштів	180,0	168,0	162,4	0,0	191,0
Використано коштів	152,477	136,141	102,451	0,0	73,369

Протягом 2006–2010 років забезпечувалося розміщення матеріалів іноземною мовою, спрямованих на популяризацію інвестиційного потенціалу регіону на офіційних веб-сайтах органів місцевої виконавчої влади та самоврядування. Зокрема, на офіційному веб-сайті облдержадміністрації ([www.adm.km.ua](http://www.adm.km.ua)) розміщено інформаційно-презентаційні матеріали “The investment passport of the region” на англійській мові [8]. На офіційному веб-сайті виконавчого комітету Хмельницької міської ради розміщено інвестиційні пропозиції міста та інвестиційний паспорт міста Хмельницького, в тому числі на англійській мові.

Інформація щодо інвестиційних проектів регіонального значення систематично направлялась Міністерству економічного розвитку і торгівлі України, Міністерству будівництва та житлово-комунального господарства України, Державному агентству з інвестицій та управління національними проектами, торговельно-економічним місцям при дипломатичних представництвах України за кордоном для її подальшого поширення, зокрема:

- рекламно-іміджова продукція та інформаційно-презентаційні матеріали (зокрема, Інвестиційний паспорт Хмельницької області на українській та англійській мовах в друкованому (окреме видання) та електронному (на дискових носіях) вигляді);
- каталог експортного потенціалу Хмельницької області на українській, російській та англійській мовах (на дискових носіях);
- кольоровий ілюстрований буклет “Хмельниччина запрошує”;
- відеофільм “Хмельниччина запрошує”.

Матеріали щодо інвестиційного потенціалу, привабливих інвестиційних пропозицій області надсилались для їх публікації на сторінках різнопланових друкованих видань, включення в електронні каталоги, довідники тощо. Зокрема, у 2009 р. проводилась співпраця із видавництвом “Академпрес” (м. Київ), яким видано черговий випуск спеціалізованого каталогу “Інвестиції в Україну, Сільське господарство – 2009”, для безкоштовного розміщення у каталозі було підготовлено анкети 10 інвестиційних проектів окремих підприємств і підгалуздей сільського господарства Хмельницької області. Щорічно видається презентаційний буклет “Агропромисловий комплекс Хмельниччини – сучасне та майбутнє”, надаються матеріали по провідних підприємствах АПК області для розміщення в інформаційно-довідковому виданні “Агропромисловий комплекс України”. У 2010 р. в альманасі німецько-українських ділових стосунків “Business Guide Deutschland Ukraine” вийшла друком стаття “Oblast Chmelnyzkyj” [8].

У рамках виконання Програми у 2006 та 2007 роках проведено I та II Міжнародні економічні форуми “Інвестиційні можливості Хмельниччини”. I Міжнародний економічний форум “Інвестиційні можливості Хмельниччини” було проведено 5–6 грудня 2006 р. Участь у ньому взяли близько 250 осіб: офіційна делегація уряду Московської області (Росія), представники центральних органів влади (Держзовнішінформ, Український центр сприяння іноземному інвестуванню), обласних державних адміністрацій України, торговельно-економічних місій і посольств (Австрії, Білорусії), іноземних (Польща, Чехія) і вітчизняних бізнес-структур та організацій, банківських і страхових організацій, провідних підприємств області та ін. На форумі було представлено інвестиційний потенціал області в цілому, міст Хмельницький, Кам’янець-Подільський, Нетішин, Волочиського, Полонського та Ярмолинецького районів, а також відбулася презентація сім інвестиційних проектів у різних галузях економіки області, в тому числі і сільському господарстві.

У рамках Програми сприяння залученню інвестицій в економіку Хмельницької області на 2006–2010 рр. була відсутня системна робота місцевих органів влади та самоврядування, що не мала опорних зосереджувалася на активізації інвестиційної діяльності через нарощування в економіці області обсягів прямих іноземних інвестицій [7].

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування сприяли суб’єктам підприємницької діяльності області у залученні інвестицій за такими напрямками:

- методична допомога у розробці інвестиційних проектів та їх всебічна інформаційна підтримка;
- участь у міжнародних, всеукраїнських та регіональних заходах інвестиційного спрямування;
- організація зустрічей суб’єктів підприємницької діяльності з потенційними інвесторами, представниками дипломатичних місій і ділових кіл іноземних держав.

Питання щодо залучення іноземного капіталу в аграрний сектор області особливо актуальне на етапі виходу економіки з кризового стану. Географія іноземного інвестування сільського господарства області в останні роки поступово розширювалась. Якщо в 2005 р. підприємства сільського господарства, мисливства, лісового господарства інвестували нерезиденти з семи країн світу, то в 2011 р. кількість країн-інвесторів збільшилась до 17. Кількість підприємств, до яких залучено іноземний капітал, також збільшилась – з 11 у 2005 р. до 37 у 2011 р.

Підприємства сільського господарства посідають третє місце за обсягами вкладеного іноземного капіталу після підприємств промисловості та торгівлі. І хоча частка прямих іноземних інвестицій у сільському

господарстві в загальному обсязі іноземного капіталу незначна і складає 6,7 %, вона з року в рік збільшується. Порівняно з початком 2010 р. вона збільшилась на 1,3 в. п., а з початком 2006 р. – на 2,8 в. п. Обсяги вкладеного іноземного капіталу мали позитивну динаміку до зростання. Так, на 1 січня 2011 р. обсяг залучених у сільське господарство Хмельницької області прямих іноземних інвестицій становив 12,4 млн дол. США, що більше, ніж на 1 січня 2010 р., на 4,0 % (0,4 млн дол.) і перевищує показник на початок 2006 р. на 9,3 млн дол. Основними країнами-інвесторами сільського господарства області є Великобританія, Швеція, Кіпр, Німеччина, Австрія і Польща, на які припадає 83,2 % прямих іноземних інвестицій [7].

Важливе значення для розвитку сільськогосподарських підприємств має їх фінансова підтримка з боку держави. У 2010 р. із держбюджету на розвиток сільського господарства Хмельницької області було направлено 93,1 млн грн, що в 1,8 рази більше, ніж у 2009 р. При цьому на підтримку виробництва продукції рослинництва було виділено 19,3 млн грн, тваринництва – 2,5 млн грн, для здійснення механізму здешевлення коротко- і довгострокових кредитів – 55,8 млн грн, на часткову компенсацію вартості складної сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва – 0,2 млн грн.

У 2011 р. продовжувалась реалізація ряду значних за обсягами фінансування та важливих для економіки області інвестиційних проектів, зокрема:

- будівництво птахоферми з вирощування бройлерів у с. Карасики Білогірського району загальною вартістю 8,0 млн грн;
- модернізація виробництва, встановлення сучасних комплексів переробки м'ясної продукції ТОВ "Верест" у с. Гірнична Дунаєвського району загальною вартістю 2,4 млн грн;
- будівництво свинокомплексу у с. Радошівка Ізяславського району загальною вартістю 9,5 млн грн;
- будівництво лінії сухого способу виробництва цементу на ВАТ "Подільський цемент" Кам'янець-Подільського району, надійшло інвестицій у 2010 році 533,9 млн грн;
- реконструкція цементного заводу ТОВ "Нібулон" у с. Привороття Кам'янець-Подільського району, освоєно 3,6 млн грн;
- будівництво зони молодняка птахофабрики та будівництво забійного цеху ЗАТ "Авіс" с. Думанів Кам'янець-Подільського району, освоєно інвестицій на 12,5 млн грн;
- інтенсифікація вирощування рослинницької і тваринницької продукції у с. Йосипівна Старокостянтинівського району, освоєно інвестицій на 3,1 млн грн;
- будівництво елеватора у смт. Стара Синява, освоєно інвестицій на суму 49,3 млн грн;
- реконструкція будівель ВАТ "Сільгосптехніка" під регіональну базу з ремонту та обслуговування сільськогосподарської техніки (сервісний центр) у смт Теофіполь, освоєно інвестицій на суму 5,0 млн грн [8].

Оскільки інвестиційні процеси в області розвиваються у тісному взаємозв'язку із загальнодержавними тенденціями інвестування, основні бар'єри інвестиційної діяльності є типовими як для регіону, так і для України в цілому, та вимагають консолідації зусиль на різних рівнях державного управління для їх усунення.

Загальними чинниками, які гальмують процеси залучення інвестицій, є: недосконалість, нестабільність та суперечливість законодавчої бази, яка регулює інвестування капіталу на території України; суттєві бюрократичні бар'єри започаткування та провадження інвестиційної діяльності тощо.

Регіональними проблемами залучення ефективних інвестицій в економіку області є:

- відсутність регіональної системи маркетингу та промоції, недостатня розвиненість інфраструктури підтримки інвестиційної діяльності;
- неконкретизована потреба в інвестиційних ресурсах через відсутність програм соціально-економічного розвитку значної кількості територіальних громад (малих міст, селищ, сіл), а отже недостатня визначеність пріоритетів розвитку таких територій;
- критично недостатня кількість належним чином розроблених інвестиційних пропозицій, які враховують інтереси територіальних громад області та інтереси потенційних інвесторів і, які, є первинним інструментом залучення інвестицій;
- низька зацікавленість внутрішнього інвестора, відсутність дієвих механізмів стимулювання внутрішніх інвестицій на регіональному рівні;
- безсистемність роботи з іноземними інвесторами;
- недостатній рівень кадрового потенціалу органів місцевого самоврядування та державної служби, задіяного в інвестиційних процесах на регіональному та місцевому рівнях;
- неналежна система інформаційного забезпечення інвестиційної діяльності;
- нерегулярність, а в багатьох випадках відсутність взагалі, фінансування програм та заходів з Проведення інвестиційної діяльності [2, 3, 5, 6].

Аналіз причин виникнення викладених проблем засвідчує, що їх вирішення лежить в площині системного програмування залучення інвестицій в економіку, починаючи з створення відповідної – стимулюючої таке залучення, нормативно-правової бази на рівні держави та задіяння організаційного та фінансового ресурсів для всебічного сприяння інвестуванню на рівні області.

Політика держави в інвестиційній сфері ставить за мету створення сучасної системи регулювання, яка б сприяла активізації інвестиційних процесів в країні для прискорення соціально-економічного розвитку. Система державного регулювання формуванням організаційно-економічного механізму залучення інвестицій в

регіон на основі виділення ієрархічної структури управляючих підсистем з урахуванням існуючих соціально-економічних умов і реалізуючих їх методів та інструментів може бути наступною (рис. 2):

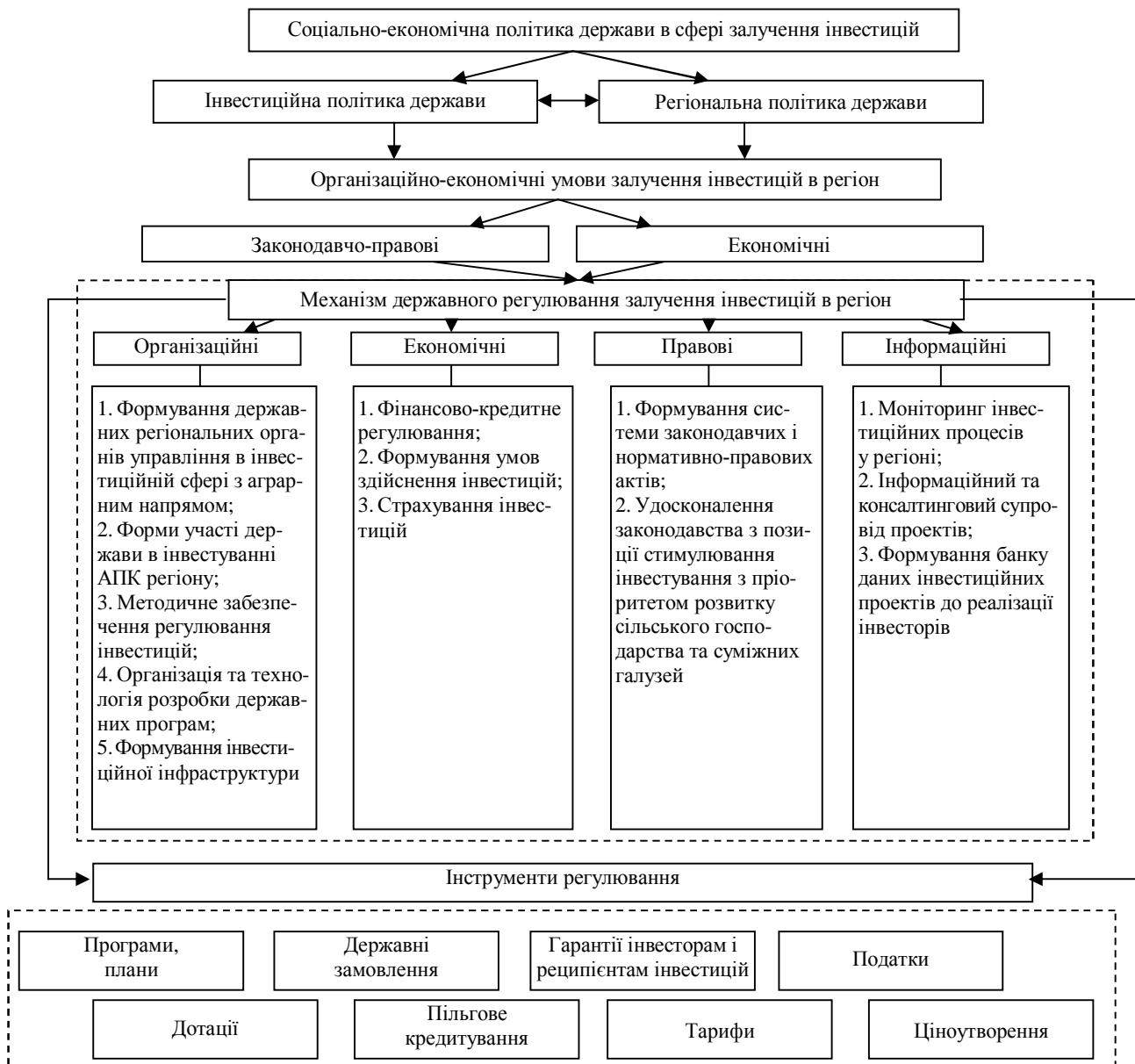


Рис. 2. Державне регулювання організаційно-економічного механізму залучення інвестицій у регіон

Державне регулювання формуванням організаційно-економічного механізму залучення інвестицій в регіон здійснюється на засадах соціально-економічної політики держави за рахунок взаємодії її складових – інвестиційної і регіональної політики – з урахуванням соціально-економічних умов країни і регіону через вибір та поєднання конкретних механізмів та інструментів впливу.

На етапі абстрактного синтезу сформульована система цілей, яка базується на врахуванні економічних інтересів всіх учасників інвестиційного процесу і повинна забезпечувати інтенсифікацію розвитку господарства області, прогресивну перебудову його структури, прискорення темпів науково-технічного прогресу, рішення актуальних соціальних проблем. Доведено, що ефективність функціонування організаційно-економічного механізму залучення інвестицій ґрунтується на узгодженні інтересів і координації зусиль трьох груп учасників: держави, регіону, інвестора.

Це розділення досить умовне, але воно дозволяє, з одного боку, виділити три групи критеріїв, які враховуються при побудові організаційно-економічної моделі залучення інвестицій, а з іншого – задає правила структурної організації. Залежно від ступеню реалізації своїх очікувань відносно результативності організаційно-економічної моделі залучення інвестицій його учасники робитимуть регулюючі дії щодо вхідних умов інвестування.

Слід відзначити, якщо дії державної і регіональної влади можуть бути спрямованими на зміну законодавчого, економічного, політичного поля, тому регулюючі дії інвестора пов'язані, в основному, з ухваленням рішення про доцільність інвестування в даному регіоні та про обсяги інвестиційних засобів. На основі зазначених положень виведені функції і завдання механізму, що становлять його функціонально-цільову структуру [5].

Етап структурного синтезу передбачає вибір такої організаційно-правової форми організаційно-економічної моделі залучення інвестицій, яка дозволила би максимально ефективно реалізувати мету і задачі механізму на основі визначених функцій та була б економічною. Вимога економічності означає мінімізацію витрат на її створення та відносну фінансову незалежність при подальшому функціонуванні.

Таким чином, Програма залучення інвестицій на 2011–2020 рр. є довгостроковим інструментом у зазначеному механізмі та конкретизує шляхи та механізми вирішення проблем на рівні Хмельницької області. Відповідно вважаємо, що форми та методи вдосконалення регіональної політики у сфері залучення інвестицій повинні базуватися на засадах поєднання ринкових і владних інструментів та включати:

- визначення стратегічних напрямів та пріоритетів інвестиційного розвитку області, прогнозних обсягів потреби регіону в інвестиціях, у т.ч. іноземних, на довгострокову перспективу, їх конкретизація на найближчих 5 років з послідуною деталізацією щорічно;

- конкретизація пріоритетів інвестування, суб'єктів інвестування, розміру інвестицій та соціально-економічних наслідків для території, визначення суб'єктів та механізмів контролю в щорічних програмах соціально-економічного та культурного розвитку територій;

- опрацювання досвіду, підготовка та надання органам державної влади пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правової бази, яка регулює залучення іноземного капіталу та його ефективне використання в господарській діяльності на території України;

- формування конкурентних переваг області у сфері інвестування, у т.ч. шляхом підготовки належних бізнес-пропозицій, що враховують як інтереси території, так і інвесторів;

- задіяння інструментів маркетингу регіону при формуванні позитивного іміджу області;

- стимулювання залучення іноземних інвестицій в економіку області через використання важелів впливу фіскального та дозвоільного характеру;

- формування кадрового потенціалу державної служби, спроможного забезпечити ефективну роботу з іноземними інвесторами;

- конструктивна співпраця органів виконавчої влади та місцевого самоврядування з суб'єктами господарювання територій (державно-приватне партнерство) та об'єднання їх зусиль щодо залучення ефективного інвестора та досягнення бажаного конкретного результату;

- створення інфраструктурних елементів та вдосконалення системи інформаційного забезпечення інвестиційної діяльності;

- моніторинг досягнутих результатів, узагальнення досвіду, корегування прогнозів та програм.

За для цього необхідно продовжувати розробляти та оновлювати інвестиційні паспорти районів та міст Хмельницької області з відповідними додатками, зокрема, переліками земельних ділянок, які пропонуються для будівництва промислових об'єктів, використання як сільськогосподарські угіддя чи інших видів економічної діяльності; наявних виробничих та офісних приміщень, які можуть використовуватися інвесторами для здійснення діяльності; промислових майданчиків; публічних акціонерних товариств, які діють на території району (міста); підприємств, які знаходяться у процесі банкрутства тощо [1, 6].

За для цього ми пропонуємо здійснення таких етапів реалізації процесу залучення інвестицій:

**1.** Проведення аналізу соціально-економічного стану області та її інвестиційного потенціалу. Його метою є виявлення негативних факторів та ступінь їх впливу на соціально-економічний стан; визначення інвестиційного потенціалу області – ресурсного та економічного; встановлення пріоритетних напрямів залучення інвестицій.

Проведення аналізу вимагає збору, вивчення та обробки значної кількості статистичних даних, які можна віднести до двох основних груп: фактори впливу та наслідки.

**2.** Розробка інвестиційних проектів. При наявності встановлених пріоритетів у сфері залучення інвестицій та визначення інвестиційного потенціалу аграрного сектора області наступним кроком є забезпечення розробки конкретних інвестиційних проектів, які будуть здійснюватися за підтримки місцевих органів влади. Розробка цих проектів буде проводитись з урахуванням інтересів як регіону, так і майбутнього інвестора. Розробка інвестиційних проектів передбачає досконале вивчення економічного стану та інвестиційного потенціалу об'єкта інвестування, проведення аналізу ринку збуту продукції (послуг), розробку проекту фінансових вкладень.

**3.** Інформаційне забезпечення інвестиційної діяльності. Проведення аналізу соціально-економічного стану області та її потенціалу, розробка конкретних проектів, пошук та залучення до інвестиційного процесу інвестора потребує наявності механізму інформаційної підтримки цих напрямів діяльності. Насамперед, це отримання оперативної та достовірної інформації. Застаріла інформація не тільки вводить в оману потенційного інвестора, але й створює негативний імідж суб'єкта, який її пропонує. Тому заходи Програми повинні передбачати:

- налагодження постійного контакту з місцевими органами влади та суб'єктами господарської діяльності області з метою вивчення їх потенційних виробничих, ресурсних, економічних можливостей та потреб у залученні інвестицій;

- створення та забезпечення оперативного оновлення відповідних баз даних;

– забезпечення оперативного доступу до інформації місцевим органам влади та суб'єктам господарської діяльності області, вітчизняним та іноземним потенційним інвесторам.

Враховуючи, що інформація найбільш оперативно може змінюватись в електронних виданнях, вважаємо за необхідне передбачити розвиток Інтернет-технологій за для забезпечення можливості постійного доступу до мережі Інтернет усіх служб місцевих органів влади, причетних до процесу інвестиційної діяльності та отримання потенційними інвесторами та реципієнтами інвестиції найбільш адекватної зі сторони змін інформації щодо інвестиційних пропозицій.

**4. Пошук інвесторів відбуватиметься за такими напрямками:**

– участь у міжнародних виставках, економічних та інвестиційних форумах із залученням суб'єктів господарювання всіх форм власності;

– забезпечення наявності інформації про область та інвестиційні проекти (пропозиції) у мережі Інтернет;

– використання можливостей торговельно-економічних місій при дипломатичних представництвах України за кордоном та дипломатичних представництвах країн, акредитованих в Україні;

– участь у реалізації національних проектів;

– використання міжрегіональних міжнародних зв'язків області.

Отже, запропонований інвестиційний механізм є адаптаційним контуром управління в межах державної інвестиційної політики. Стратегічною метою його формування виступає залучення певних обсягів інвестиційних ресурсів в економіку України, тоді як функції механізму покликані забезпечити реалізацію стратегічної і тактичних цілей важелів, стимулів, що застосовуються органами регіонального управління і місцевого самоврядування в межах їх повноважень з метою форсування на даній території умов для розширеного відтворення і забезпечення соціально-економічного розвитку.

**Висновки.** Удосконалення державного регулювання при виборі інституціональних і організаційних структур реалізації організаційно-економічного механізму залучення інвестицій в регіон повинно здійснюватися з урахуванням владних і ринкових інструментів. З позиції реалізації мети і завдань організаційно-економічного механізму залучення інвестицій в регіон, більш придатною є форма акціонерного товариства, оскільки вона дозволяє об'єднати інтереси трьох груп учасників інвестиційного процесу (держави, регіону, інвестора) вже на стадії формування механізму, дає більше можливостей для фінансування діяльності, функціонує на принципах самоокупності і самофінансування, спрямована на отримання комерційного результату від збільшення інвестиційних надходжень в регіон.

Одним із додаткових засобів пошуку інвесторів могла б стати організація зустрічей з представниками дипломатичних місій та ділових кіл іноземних держав під час їх візитів до Хмельницької області. Проведення презентацій інвестиційних проектів, надання інформації щодо підтримки даних проектів з боку місцевих органів влади, підготовка, виготовлення та систематичне оновлення інвестиційного паспорту області, презентаційних матеріалів з конкретними інвестиційними пропозиціями призведе до створення позитивного іміджу регіону та сприятиме поширенню інформації про інвестиційні можливості області.

Подальший розвиток міжрегіонального міжнародного співробітництва, яке здійснюється шляхом укладання угод про співробітництво з відповідними адміністративними одиницями країн світу, створить механізм розповсюдження інформації про область, суб'єктів підприємницької діяльності та їх інвестиційних пропозицій, ініціює пошук партнерів у виробничій кооперації і потенційних інвесторів за сприяння іноземного суб'єкта угоди. Найбільш прийнятним є інформаційний обмін за допомогою мережі Інтернет, надання іноземному партнеру доступу до сторінок веб-сайту Головного управління економіки облдержадміністрації інвестиційного та міжнародного спрямування, призначеного саме для таких цілей.

#### Література

1. Гуляев С. Л. Оценка привлекательности стратегических зон хозяйствования для малых предприятий с учетом региональных условий хозяйствования / С. Л. Гуляев // Менеджмент в России и за рубежом. – 2001. – № 11. – С. 12–16.

2. Лайко Г. П. Інвестиційна привабливість регіонального сільськогосподарського виробництва / Г. П. Лайко // Економіка АПК. – 2003. – №12. – С. 73–76.

3. Мацибора Т. В. Проблеми поліпшення інвестиційного клімату в Україні / Т. В. Мацибора // Економіка АПК. – 2003. – № 10. – С. 83–85.

4. Орликовський М. О. Нормативно-правове забезпечення інвестиційної діяльності в Україні / М. О. Орликовський // Економіка АПК. – 2008. – № 6. – С. 75–79.

5. Скринник Н. В. Фактори впливу на інвестиційний клімат регіону / Н. В. Скринник // Вісник Хмельниц. нац. університету. – 2010. – № 5, Т. 4. – С. 237–242.

6. Худолій Л. М. Перспектива залучення інвестицій в регіони / Л. М. Худолій, О. В. Захарчук // Актуальні проблеми економіки. – 2002. – № 1. – С. 26–28.

7. Офіційний веб-ресурс Держкомстату України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

8. Офіційний сайт Хмельницької облдержадміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://adm.km.ua>.